

De același autor

*Jurnalul unei iubiri
Mesaj de departe
O plimbare de neuitat
Accidentalul
Nopți în Rodanthe
Nunta
Miracolul
Dragoste la prima vedere
Dragă John
Talismanul norocos
Ultimul cântec
Refugiul
Cel mai de preț cadou*

NICHOLAS
SPARKS

CEL MAI LUNG DRUM

editura rao

Începutul lunii februarie 2011

IRA

Uneori mă gândesc că sunt ultimul din neamul meu.

Numele meu e Ira Levinson. Sunt sudist și evreu și mă mândresc că, la un moment dat, mi s-a spus în ambele feluri. Mai sunt și un om bătrân. M-am născut în 1920, anul în care alcoolul a fost scos în afara legii, iar femeile au primit drept de vot, așa că m-am întrebat deseori dacă acesta a fost motivul pentru care viața mea s-a desfășurat în acest fel. La urma urmei, n-am fost niciodată un mare băutor, iar femeia cu care m-am însurat a stat la coadă să voteze pentru Roosevelt de îndată ce a împlinit vîrstă legală, aşadar, ar fi ușor să-ți imaginezi că anul nașterii mele a sorocit toate acestea.

Tatăl meu ar fi luat în derâdere o asemenea idee. El credea în reguli. „Ira“, îmi spunea el când eram Tânăr și munceam alături de el într-o prăvălie cu mărunțișuri, „ia să-ți spun eu ce nu trebuie să faci niciodată“, apoi îmi spunea. *Regulile lui de viață*, așa le numea, iar eu am crescut auzind regulile tatălui meu cu privire la aproape orice. Unele lucruri spuse de el erau de natură morală, înrădăcinat în învățăturile din Talmud, și probabil că erau aceleași lucruri pe care cei mai mulți părinți le spuneau copiilor lor.

De exemplu, mi s-a spus că trebuie să nu mint niciodată, să nu îñșel și să nu fur, dar tata – care uneori era evreu, aşa îi plăcea să spună pe atunci – se concentra, mai degrabă, asupra lucrurilor mai practice. Să nu ieși niciodată în ploaie fără pălărie, îmi spunea. Să nu atingi niciodată ochiul aragazului, în caz că încă e fierbinte. Am fost avertizat să nu îmi număr niciodată în public banii din portofel sau să nu cumpăr bijuterii de la un om de pe stradă, oricât de bun mi s-ar părea chilipirul. Toți acești *niciodată* curgeau fără sfârșit, dar, în ciuda caracterului lor întâmplător, mă trezeam că urmam aproape fiecare regulă, poate fiindcă nu voiam să îl dezamăgesc pe tata. Chiar și acum, vocea lui mă urmărește peste tot pe acest drum, cel mai lung dintre toate, pe acest drum numit viață.

De asemenea, mi se spunea deseori ce *ar trebui* să fac. Tata cerea cinste și integritate în toate, dar mi s-a spus și să țin ușa deschisă pentru femei și copii, să dau mâna cu fermitate, să-mi amintesc numele oamenilor și să ofer întotdeauna clientului ceva mai mult decât se aștepta să primească. Am ajuns să-mi dau seama că regulile lui nu erau doar baza unei filosofii care l-a slujit bine, dar spuneau totul despre ce fel de om era. Fiindcă el credea în sinceritate și integritate, tata era de părere că și ceilalți oameni credeau în ele. Credea în decență umană și presupunea că și ceilalți erau ca el. Credea că, atunci când li se dădea ocazia, cei mai mulți oameni făceau ceea ce trebuia, chiar dacă era greu, și credea că binele învinge răul aproape întotdeauna. Nu era naiv însă. „Să ai încredere în oameni”, spunea el, „până când îți dau motive să n-o mai faci. Dar nici atunci să nu întorci spatele niciodată.”

Tata m-a modelat în bărbatul care sunt astăzi mai mult decât oricine altcineva.

Dar războiul l-a schimbat. Sau, mai bine zis, Holocaustul l-a schimbat. Nu este vorba despre inteligența lui – tata termina careul de cuvinte încruciate din *New York Times*

în mai puțin de zece minute –, ci despre părările lui în legătură cu oamenii. Lumea pe care credea că o înțelege nu mai avea sens pentru el și atunci a început să se schimbe. La vremea aceea, avea deja aproape șaizeci de ani și după ce m-a numit asociat în afacere a petrecut tot mai puțin timp în magazin. În schimb, a devenit evreu cu normă întreagă. Mergea la sinagogă regulat împreună cu mama – ajung și la ea mai târziu – și oferea sprijin financiar multor cauze evreiești. Refuza să lucreze de Sabat. Urmărea cu interes știrile despre înființarea statului Israel – și apoi despre războiul dintre arabi și israelieni – și a început să viziteze Ierusalimul cel puțin o dată pe an, ca și când căuta ceva despre care nu știuse niciodată că îi lipsise. Pe măsură ce îmbătrânea, am început să-mi fac griji pentru călătoriile acelea peste Ocean, dar el mă asigura că își poate purta singur de grijă. În ciuda vârstei înaintate, mintea îi rămăsese ascuțită, însă, din păcate, trupul lui nu ținea pasul la fel de bine. A avut un atac de cord la vîrstă de nouăzeci de ani și, deși s-a înzdrăvenit, după săpte luni, a suferit un atac cerebral care i-a slăbit partea dreaptă a corpului. Chiar și atunci, a insistat să-și poarte singur de grijă. A refuzat să se interneze într-un azil, deși se folosea de un cadru ca să se deplaseze, și a continuat să conducă mașina, în ciuda rugăminților mele de a preda permisul autorităților. E periculos, îi spuneam eu, iar el doar ridică din umeri.

„Ce pot să fac?” răspundeau el. „Altfel cum să ajung la magazin?”

Tata a murit, în cele din urmă, cu o lună înainte să împlinească 101 ani, cu permisul tot în portofel și cu un careu de cuvinte încruciate rezolvat pe noptieră. Avusesese o viață lungă, o viață interesantă, iar în ultima vreme mă trezesc că mă gândesc deseori la el. Presupun că e de înțeles, pentru că i-am călcat tot timpul pe urme. Am dus cu mine *Regulile lui de viață* în fiecare dimineață când am deschis magazinul și în felul în care m-am purtat cu oamenii. Îmi

aminteam numele lor și mereu le dădeam mai mult decât așteptau și chiar și în ziua de azi îmi iau pălăria dacă mi se pare că sunt sănse de ploaie. La fel ca tata, am suferit un atac de cord și acum mă folosesc de un cadru de mers, dar mintea mea pare la fel de ascuțită ca întotdeauna, deși nu mi-au plăcut niciodată cuvintele încrucisate. Și, tot ca tata, am fost prea încăpățânat ca să renunț la permis. Privind în urmă, poate că a fost o greșeală. Dacă renunțam, nu mă aflam în situația astă: cu mașina în afara autostrăzii, pe jumătate trecut de taluzul abrupt și cu capota boțită din cauza impactului cu un copac. Și n-aș visa că vine cineva cu un termos plin cu cafea și o pătură și cu un tron din acela portabil, care îi plimba pe faraoni dintr-un loc în altul. Pentru că, din câte îmi dau seama, e cam singurul fel în care am să scap cu viață din treaba astă.

Am dat de belea. Dincolo de parbrizul spart, ninsoarea cade mai departe, neclară și derutantă. Sângerez la cap și mă ia cu valuri de amețelă; sunt aproape sigur că mi-am rupt brațul drept. Și clavicula. Umărul îmi zvâcnește și fiecare spasm e chinitor. Deși port geacă, îmi e deja aşa de frig încât tremur.

Aș minți dacă aş spune că nu mă tem. Nu vreau să mor și, datorită părinților mei – mama a trăit nouăzeci și șase de ani –, am presupus mereu că, genetic, sunt capabil să trăiesc și mai mulți ani decât am acum. Până acum câteva luni, eram convins că mai am de trăit măcar vreo doisprezece ani buni. Mă rog, poate nu chiar aşa de *buni*. Nu aşa stau lucrurile la vîrstă mea. Mă descompun de ceva vreme – inima, înceheturile, rinichii, părțile din trupul meu se abandonează încet stafiei –, dar, recent, a mai apărut o complicație. Excrescențe la plămâni, aşa a spus doctorul. Tumori. Cancer. Acum, timpul meu se măsoară în luni, nu în ani... dar, chiar și aşa, încă nu sunt pregătit să mor. Nu azi. Trebuie să fac ceva, ceva ce am făcut în fiecare an din 1956 încoace.

O tradiție măreță se apropie de sfârșit și mi-am dorit mai mult ca orice să mai am o șansă să spun adio.

Totuși, e ciudat la ce se gândește un om când crede că moartea e inevitabilă. Un lucru știu sigur, anume că n-aș vrea să mor aşa dacă mi-a sunat ceasul – cu trupul tremurând, cu dantura clănținind, până când, inevitabil, are să-mi cedeze și inima. Știu ce se întâmplă când oamenii mor – la vîrstă mea, am fost la mai multe înmormântări decât țin minte. Dacă aş avea de ales, aş prefera să mor în somn, la mine acasă, într-un pat confortabil. Oamenii care mor aşa arată bine la priveghi, de aceea, dacă simt că Doamna cu Coasa mă bate pe umăr, m-am decis deja să încerc să mă strecor pe bancheta din spate. Ultimul lucru pe care mi-l doresc e să mă găsească cineva aici, încremenit în poziția astă pe scaun, ca o statuie ciudată de gheăță. Cum mi-ar mai scoate atunci cadavrul? Așa cum sunt înțepenit în spatele volanului ar fi ca și cum ar încerca să scoată un pian din baie. Parcă și văd un pompier care cioplește gheăță și îmi clatină trupul înainte și înapoi, spunând lucruri de genul „Înclină-i capul încoace, Steve“ sau „Mișcă brațele bătrânluiu încolo, Joe“ în timp ce încearcă să-mi scoată corpul înghețat din mașină. Lovind și tropăind, trăgând și împingând până când, după o ultimă ridicare, trupul meu cade la pământ. Nu, mulțumesc, nu e pentru mine. Mai am încă un strop de mândrie. Așa că, după cum am spus, dacă se ajunge la asta, am să încerc să mă deplasez pe bancheta din spate și să închid ochii. Astfel, pot să mă scoată ca pe un baton de pește.

Dar poate nu se ajunge la asta. Poate vede cineva urmele de cauciucuri pe șosea, cele care duc direct la taluz. Poate cineva se oprește și strigă, poate luminează cu lanterna și își dă seama că e o mașină aici jos. Nu e de neconceput; s-ar putea întâmpla. Cu siguranță o să mă găsească cineva. Trebuie să mă găsească.

Nu-i aşa?

Sau poate că nu.

Ninsoarea cade mai departe. Aerul îmi iese din plămâni ca niște norișori, ca un dragon, iar trupul mă doare de la frig. Dar ar putea fi și mai rău. Pentru că era frig – deși nu ningea –, când am ieșit, m-am îmbrăcat ca pentru iarnă. Port două cămași, un pulover, mănuși și pălărie. Acum, mașina e înclinată, cu botul în jos. Sunt prins în continuare de centură, care îmi sprijină greutatea, dar am capul aplecat pe volan. Airbagul s-a deschis, împrăștiind în mașină un praf alb și un miros întepător ca de praf de pușcă. Nu e confortabil, dar mă descurc.

Trupul îmi zvâcnește. Nu cred că airbagul a funcționat cum trebuie fiindcă am dat cu capul de volan și mi-am pierdut cunoștința. Nu știu pentru cât timp. Rana de la cap săngerează în continuare, iar oasele de la brațul drept par să încearcă să iasă prin piele. Umărul și clavicula îmi zvâcnesc și mă tem să mă mișc. Îmi spun că ar putea fi mai rău. Deși ninge, nu e ger afară. Au spus că temperatura scade până la -3 grade Celsius în noaptea asta, dar mâine crește până la aproape +2 grade. Va fi și vânt, cu rafale care vor atinge 32 kilometri pe oră. Mâine, duminică, vântul se va întări și mai mult, dar până luni seară, vremea va continua să se îmbunătățească. Până atunci, frontul atmosferic rece va fi trecut deja și vântul va fi aproape inexistent. Marți, temperaturile vor ajunge la +4,5 grade.

Știu toate aceste lucruri fiindcă urmăresc Canalul Meteo. E mai puțin deprimant decât știrile și mi se pare interesant. Nu e vorba doar de timpul probabil; au emisiuni despre efectele catastrofale ale vremii în trecut. Am văzut reportaje despre oameni care erau în baie atunci când o tornadă le-a smuls casa din temelii și am văzut interviuri cu amărății

vorbind despre cum au fost salvați după ce fuseseră luați de viituri. Pe Canalul Meteo, oamenii supraviețuiesc mereu catastrofei pentru că lor li se ia interviu pentru emisiune. Îmi place să știu dinainte că oamenii au supraviețuit. Anul trecut, am urmărit o poveste despre niște navetiști la ora de vârf pe care i-a surprins viscolul la Chicago. Zăpada cădea aşa de repede încât drumurile au fost închise, deși oamenii încă se aflau pe ele. Timp de opt ore, mii de americani au stat pe autostrăzi, fără să se poată mișca, în timp ce temperaturile scădeau drastic. Povestea pe care am văzut-o se concentra pe doi oameni care fuseseră prinși în vijelie, dar ceea ce m-a uimit era că niciunul dintre ei nu părea pregătit pentru asemenea vreme. Ambii au intrat în hipotermie de îndată ce a început furtuna. Trebuie să recunosc, asta nu avea niciun sens pentru mine. Locuitorii din Chicago știu foarte bine că ninge regulat; uneori trec prin vijelii care vin din Canada, trebuie să-și dea seama că se face frig. Cum de nu știau asemenea lucruri? Dacă locuiam într-un astfel de loc, aş fi avut în portbagaj, până de Halloween, pături călduroase, căciuli, o geacă de iarnă de rezervă, acoperitoare pentru urechi, o lopată, o lanternă, mănuși și apă îmbuteliată. Dacă locuiam în Chicago, aş fi putut fi împotmolit două săptămâni până să încep să-mi fac griji.

Însă problema mea e că trăiesc în Carolina de Nord. Și de obicei când conduc, nu mă îndepărtez de casă mai mult de câțiva kilometri – cu excepția drumului anual la munte, pe care îl fac de obicei vara. De aceea, portbagajul meu e gol, dar mă simt puțin încurajat de faptul că nu mi-ar fi fost de niciun folos chiar dacă aş fi avut un hotel portabil în el. Taluzul e înghețat și abrupt și nu am cum să ajung la portbagaj nici dacă acolo s-ar afla toate bogățiile lui Tutankhamon. Totuși, nu sunt chiar complet nepregătit pentru ce mi s-a întâmplat. Înainte să plec, am luat cu mine un termos plin cu cafea, două sandvișuri, prune și o sticlă cu apă. Am pus mâncarea pe locul pasagerului, lângă

biletul pe care l-am scris și, deși au căzut în urma accidentului, mă bucur să știu că sunt tot în mașină. Dacă mi se face foame, am să încerc să le găesc, dar chiar și acum înțeleg că mâncarea și băutura vin cu un preț. Ceea ce intră trebuie să și iasă și încă n-am reușit să-mi dau seama cum o să iasă. Cadrul meu de mers e pe bancheta din spate, iar panta m-ar trimite în mormânt; date fiind rănilor, chemarea naturii ieșe din discuție.

Cu privire la accident. Probabil că aş putea imagina o poveste interesantă despre vremea potrivnică sau să descriu un șofer nervos și frustrat care m-a forțat să ies în decor, dar nu aşa s-a întâmplat. Asta a fost: era întuneric și începuse să ningă, apoi să ningă tot mai tare și, deodată, drumul a dispărut pur și simplu. Presupun că am intrat într-o curbă – spun *presupun* pentru că, evident, n-am văzut nicio curbă – și apoi m-am trezit că trec prin parapet și încep să mă înclin pe taluzul abrupt. Stau aici singur, pe întuneric, întrebându-mă dacă reporterii de la Canalul Meteo vor face, la un moment dat, o emisiune despre mine.

Nu mai văd prin parbriz. Deși mă săgetează dureri chinuitoare, încerc să acționez ștergătoarele, așteptându-mă să nu se întâmple nimic, dar după o clipă împing zăpada, lăsând în urmă un strat subțire de gheață. Mi se pare uimitor acest moment efemer de normalitate, dar opresc ștergătoarele fără tragere de inimă, precum și farurile, deși uitasem că sunt pornite. Îmi spun că ar trebui să economisesc cât o mai fi rămas din baterie, în caz că trebuie să folosesc claxonul.

Mă mișc simțind un fulger din braț spre claviculă. Lumea se întunecă. Agonie. Respir și expir așteptând să treacă durerea teribilă. Doamne sfinte, te rog! Abia-abia mă țin să nu șip, dar apoi, ca prin minune, începe să se estompeze. Respir regulat încercând să-mi îngheț lacrimile și, când în cele din urmă reușesc, mă simt epuizat. Aș putea

dormi pentru totdeauna fără să mă trezesc. Închid ochii. Sunt obosit, atât de obosit.

Straniu, mă trezesc gândindu-mă la Daniel McCallum și la după-amiaza în care m-a vizitat. Văd cadoul pe care mi l-a adus și, în timp ce alunec pe nesimțite, mă întreb alene cât timp va trece până să mă găsească cineva.

– Ira!

Îl aud mai întâi în vis, bolborosit și fără formă, un sunet de sub apă. După o clipă, îmi dau seama că îmi spune cineva pe nume. Dar e imposibil.

– Ira, trebuie să te trezești.

Deschid pleoapele. Pe locul de lângă mine o văd pe soția mea, Ruth.

– Sunt treaz, spun eu, având capul sprijinit în continuare pe volan. Fără ochelarii care s-au pierdut în accident, imaginea ei e neclară, ca a unei fantome.

– Ai ieșit de pe autostradă.

Clipesc.

– M-a forțat un nebun să ies de pe drum. Am intrat pe o porțiune cu polei. Ar fi fost mai rău dacă nu aveam reflexe ca de felină.

– Ai ieșit de pe drum fiindcă ești orb ca o cărtiță și prea bătrân ca să mai conduci. De câte ori îți-am spus că ești un pericol la volan?

– Niciodată nu mi-ai spus aşa ceva.

– Ar fi trebuit să o fac. Nici măcar n-ai observat curba. Ruth tace. Îți curge sânge.

Ridic capul, mă șterg pe frunte cu dosul palmei și se umple de sânge. E sânge pe volan și pe bord, sunt pete roșii peste tot. Mă întreb cât sânge am pierdut.

– Știu.